

קול ה' 24.6.94

סליחה על הביטוי, שמוק

האקופמיניזם יוליד אחריו עוד כמה תיאוריות. הבדיחות לא היו מצחיקות. טיפסו עלי נמלים. בטבע, כך למדנו, כולם שווים: אשה, לטאה, פרח. אסרטיביות זה משהו מאוד חשוב, אבל לקראת הערב כל זה הפך להיות מעצבן. רשמים מהכנס הפמיניסטי העשירי

הכנס הפמיניסטי העשירי נראה בדיוק כמו משחק עיר הנמל. המון נשים עסקניות וחרוצות מתרוצצות בין השבילים של גבעת חביבה, מארגנות אחת את השנייה בקבוצות ולפי תפקידים, בונות לעצמן מיני-עולם. במקום מחילות עפר הן ייסדו סדר יום פמיניסטי חדש. במקום להביא מים וסוכר, כנהוג בימי שלום, הן קנו סנדוויצ'ים במזנון ולימדו אחת את השנייה איך להילחם נגד האויב. היחס בין הכנס לעולם החיצון רומה ליחס בין עיר הנמלים לצופיה. מי שבפנים רואה בחוץ עולם ענק, שהוא נמצא במרכזו. מי שבחוץ מעיף מדי פעם מבט סקרני במעבדה החוץ לעיסוקיו.

אחת מטראומות ילדותי היתה ביום שבו נשברה עיר הנמלים, והחמורות הקטנות התרוצצו להן בכל הבית. רק השבוע הבנתי שהכל היה יכול להיות הרבה יותר גרוע. למשל, אם אני הייתי מחליטה להיכנס פנימה.

הנושאים העיקריים של הכנס עסקו בפלסטיניות, בנשים מורדות ובלסביות, אבל אחרי חמש דקות שם אפשר להבין שמפי-ניסטית אמיתית היא אשה אנגלו-סקסית חביבה עם מבטא אמריקאי כבד ומתנצל. גם המלים הכי

מיליטנטיות נשמעות בו כמו שיעור חברה עם המורה לאנגלית. נוסף לזה כמה מדיטציות נשיות, סדנה על רמות האלה (כולל פיסול קמיעות בחימר) ואת האקופמיניזם ונקבל אוויר רה נינוחה, העוה ומשמימה, שגם העצבנות השהיאו לשם שלוש הקבוצות הנ"ל לא מרעידה אותה.

אקופמיניזם, להבדיל משאר הנושאים שנטחנו במקום, הוא תופעה חדשה יחסית, ועצם קיומו מאיים בהמצאת אחרים מסוגו. לירית בן-נר שהיא לא מזיקה. 12 משתתפות הסדנה נשלחו אל חיק הטבע של גבעת חביבה (כולל רשא, אקליפטוסים, לטאה וסוג של עץ שמפיל פרחים צהובים), ושכוח מכל מה שקורה סביבו, לחוות חוויות מיוחדות ולשתף בהן את החברות. הן הביאו עימן בחזרה הפתעות, ממקל עץ קטן ועד פרח היבסקוס, וכולן גם יחד סיפרו על התחברות מדי-הימה אל הבריאה בעת שנחו אשה תחת אקליפטוסה. על אחת נפלו עלים בצורה שהבהירה לה את משמעות החיים, אחרת הבינה הכל ברגע שראתה ציפור מאכילה את גוזליה. ההתי-רגשות גאתה.

אמילי וילברמן, המנחה, הביאה את התורה, יחד עם המבטא, מהמקום היחיד שבו יכולות היוולד תורות כאלה. "בטבע אין חוסר שוויון או זכויות", אמרה, "בטבע כולם שווים: אשה, לטאה, פרח". בתוך דקה הבינו כולן שנשים קרובות לטבע הרבה יותר מגברים, כי גברים בעצם רק רוצים לכבוש אותו ולא להתמוגג עימו, והתחילו לחפש דרכים ליישום הידע המרדים הזה. הדרך הראשונה היא הכי פשוטה: כצרכניות עיקריות עליהן לרכוש אך ורק מוצרים ידידותיים לסביבה. טיולים בטבע ותנועות ירוקות בעולם, כך למדנו, נמצאים בשליטה גברית מוחלטת, וגם אם זה טוב, זה רע, כי הגברים האלה הם לא נשים. אי לכך יותחל בחיפוש קשר לארגונים ירוקים, לצורך השתלטות נשית עליהם, ויתארגנו טיולי בנות ברחבי הארץ, בהם תימרד הארמה ברגל רכה ומבינה, לא עוד רחגי גברית דורסנית. השלב הבא, עמוק יותר, הוא מעין היבט רוחני של הקשר בין נשים לטבע, וכאן, האח הירד, יכולים להיכלל גם גברים שרוצים ליישם על עצמם את התפיסה הפמי-

ניסטית. עלי טיפסו נמלים, הפרחים הצהובים התחילו לעשות לי אלרגיה. העולם נהיה יפה מדי. עברתי לסדנת הומור לסבי פמי-ניסטי.

"אני הלכתי לשם כי אני נורא אוהבת הומור", אמרה מאוחר יותר רחל כהן מטירת הכרמל, מארגנת חוג נשים מקומי, "חשבתי שיהיו צחוקים, עניינים. אבל היה נורא מאכזב, הן בכלל לא צחקו". ואכן, לא נצפו יותר משלושה חיוכים במהלך הסדנה, שבעיקר ניסתה להסביר למה לצחוק על לסביות זה אהלה, על פמיניזם פחות, ועל אונס, שלא נדע.

מהרב שיח על הקשר בין פמיניזם ללסביות גורשתי בבושת פנים למראה תג העיתונאית שלי. הן היו עצבניות, לא רציתי להסתבך. חבל, כי אולי שם הייתי מצליחה להבין איך לא נמאס להן מריבוי הכנסים (שניים באותו חודש), ולמה אדם שבסך הכל רוצה לחיות חיים נורמליים מתרוצץ כל הזמן בין אירועים שא-מורים להסביר לעולם כמה הוא שונה. אבל בטח יש לזה תשובה, והיא מן הסתם כוללת את הצירוף המעצבן "אפליה מתקנת" (מונח יסוד מודרני, שמאפשר לכל מי שרואה עצמו נחות לדרוש

אשה תחת אקליפטוסה • צילום: מאיר אזולאי

עכשיו, נגיד שהצלחנו להילחם במס הכנסה ובכל הרשעים, צצה לה בעיה אחר: הטרדה מינית במקום העבודה. רוקי פלצמן בסדרתה, מבהירה שמותר לאשה להתנגד להכל, גם לזה שיספרו בדיחה גסה בחדר ליד, ושיש דרכים אלגנטיות למנוע אפילו צ'פחות ידירותיות (לעמוד מול המצ'פח רבע שעה ולרקלם כאר טומט "אל תיגע בי, אני לא רוצה שתיגע בי"). באמתחתה בחוץ מיוחד לענייני הטרדות, וכל פעילות החורגת מאמירת "בוקר טוב, עמיתתי, האם סיימת כבר לקרוא את הדו"ח?" עשויה למד צוא את עצמה מסוגגת שם כהטרדה מינית. "אני גננת", מקשה אשה אחת, "מי יטרוד אותי?"

לזכותה של פלצמן ייאמר שהיא בחורה נורא נחמדה, לא נראית כמו שונאת גברים מקצועית, והגבולות שלה נמצאים במקומות סבירים. היא הצליחה לשכנע גם אותי שיש בחורות שבאמת צריכות שמישהו יסביר להן מתי ואיך להגיד לא, ושיש בחורים קשי תפיסה באופן מיוחד.

בפני עצמו, היה הכנס אירוע משמח, בעיקר למאות הילדים שמילאו אותו. משהו בין מחנה קיץ וקייטנה. סטיקרים לוחמניים, ספרים ודיסקים של נשים בלבד נמכרו ברוכזים, קורין אלאל והמכשפות כיכבו בטייפ. לצד לוחמות החירות תאבות הקרב נראו גם המון נשים שפשוט באו לבית הבראה. מיטל טנא ושלושת ילדיה הם משפחה חד הורית מקרית שמונה. "באתי כי זה כיף, לפגוש המון נשים", סיפרה טנא, "אני בכלל לא הולכת לסדנאות או דיונים. בעיקר באתי בגלל הילדים, שיהיה להם מה לעשות". טנא איננה עובדת, חיה מכי-טוח לאומי, ומזוהה עם הארגונים הפמיניסטיים. למרות שערך היום לא הגי-הבנה, "רק לנשים שצוה היום לא הגי-עם מקצועות חופשיים".

רחל כהן, פמיניסטית מזן ידידותי לסביבה: "משעמום הקמתי את הקבר צה בטיית הכרמל. חשבתי, למה שרק הגברים שלנו ייצאו לבלות ביחד? מההסתדרות נתנו לי חדר, הומנתי חברות, גיטות, וככה זה עובד. יש הרצאות, ימי הולדת, וכל אחת עושה עוגה בתור שלה".

ביום שישי בערב הכל נהיה קצת מוגזם. לכל מלה או שם פעולה נוספה אוטומטית המלה "נשי", והאפקט של זה מאוד מעצבן. יש תפילת שבת נשית מאחורי הדר האוכל, וכדורסל נשים במגרש ("יהיו חתיכות?") צעקה מישהי בפרץ הומור נידר, וכימובטח, מדיטציה נשית. מעגל נשים חייכניות מחויקות את הדייט בתנוחת קבלה ומזמרות: "אהיה אהבה לגופי, אהיה טובה לנשמת, לנשמת אמא ארמה", בערך 500 פעם, בהתלהבות הולכת וגדלה.

"סליחה, מה זה?" שואלת אותי נציגת שכונות תוהה שחולפת שם עם שני ילדיה. "מדיטציה". "מה, לא הבנת אותך?", היא מתרגזת. "מדיטציה". "טוב, אבל מה הן עושות?" אין תגובה. היא מחליטה לבדוק לבר, צופה בהן עוד דקה והולכת לדרכה כועסת באמת. "מה זה השטויות האלה", היא ממלמלת, "תאמינו לי, לפי שנה היה כאן עשר. השנה על הפנים. אין כלום לעשות, הילדים בקושי אכלו. באותו כסף הייתי לוקחת את הילדים למלון חמישה כוכבים בטבריה, בנהריה ובאילת. בחיי, כפרה על ה-250 שקל".

עֵינֵת פִּישְׁבִּינ

בתוקף זכויות יתר). מרים ברנהרדט, רומנטולוגית במקצועה, לימדה 40 נשים מע-ריצות איך להיות אסרטיביות בכואן במגע עם הרשויות ובעלי הסמכויות. יש לה כריזמה של תותח, ויש סבירות גבוהה שהנשים שנפלטו משם שמו פעמיהן היישר למס הכנסה או לבוס, לתבוע עלבונותיהן. "אני באה ואומרת לפקיד שיושב מולי: 'נכון שאני נאיבית, אבל לא כמו שאתה חושב', וזה עובד. היום אני כבר פחות רגשנית, ואני אגלה לכן סוד: עדיין מסדרים אותי. רק שתדעו, וזה עוד סוד, שבתוך הכובע של הרשויות יושב הרבה פעמים, סליחה על הביטוי, שמוק".

לחיות המסרים התבצעה העברת אנרגיה מיד ליד, כל אחת מהמשתתפות נדרשת לבצע מסאז' רוחני בגבה של שכנתה, והי-שמה היתה גדולה. אחרי ההרצאה התגודדו סביב ברנהרדט כולן, נטלו מנפה פרוספקטי מכון ברנהרדט (שמלמד, בקיצור, הכל), ונשבעו שברגע זה עברו חיהן שינוי דרסטי.

הפארקט הטוב ביותר! Tarkett הטוב בעולם!

הנכם מוזמנים לראות ולגעת בריצוף הפארקט מעץ טבעי, הטוב בעולם של טארקט-שבדיה

תל אביב, דיזנגוף סנטר (שער 2), טל. 03-5287144
הרצליה, גלגלי הפלדה 20 ב', טל. 9-560177-09, פקס. 09-560181

הננו משתתפים בתערוכת מטבחים, אמבטיות וריצופים ביתן 30